



سازمان حفظ نباتات
معاونت کنترل آفات
دفتر پیش آگاهی

دستورالعمل اجرایی

سرخرطومی یونجه *Hypera postica* Gyllenhal
Alfalfa Leaf Weevil (col.: Curculionoidea)



اعظم السادات حسینی - تیر ۹۶

دستورالعمل شماره: ۰۲/۹۶۰۴

بخش اول: اطلاعات آفت

اهمیت و ضرورت:

یونجه یکی از مهمترین گیاهان علوفه ای جهانی است که به دلیل بالابودن ارزش غذایی و امکانات کاشت در اقلیم های مختلف به ملکه نباتات علوفه ای مشهور شده است. از مهم ترین آفات یونجه در ایران واکثر مناطق مختلف جهان سرخرطومی برگ یونجه می باشد.

نحوه ی خسارت :

خسارت این آفت مربوط به مرحله لاروی می باشد. این حشره چهار سن لاروی دارد که بیشترین خسارت را لاروهای سن سوم و چهارم وارد می آورد. این آفت با تغذیه از برگ ها باعث سوراخ و مشبک شدن آنها شده و با تغذیه از جوانه انتهائی و مرکزی موجب توقف رشد گیاه و در نهایت به نابودی کامل محصول درچین اول را منجر می شود. گفتنی است در سال هایی که بهار گرم باشد خسارت سرخرطومی قابل توجه خواهد بود و در سال هایی که بهار خنک باشد رشد گیاه بیش از میزان خسارت سرخرطومی برگ بوده و در نتیجه خسارت آفت چشمگیر نخواهد بود. زمستان گذرانی این آفت به صورت تخم و حشره بالغ در زیر علف های هرز مزارع و شکاف های خا ؛ اطراف خا ؛ و اطراف جویبار به سر می برد و اواخر زمستان یا اوایل بهار هم زمان با بالا رفتن دمای محیط و درجه حرارت روزانه به ۱۷ درجه سانتی گراد رسد از پناهگاه های زمستانی خود خارج می شود و پس از تغذیه از جوانه ها و برگ های لطیف یونجه، جفت گیری می کند. چندروز بعد حشره ماده ساقه های جوان یونجه را برای تخم ریزی انتخاب می کند. ابتدا سوراخی توسط خرطومش درون آن ایجاد کرده و در هر سوراخ تا ۴۰ عدد تخم می گذارد. فاصله زمانی بین تخم تا حشره کامل در دمای ۲۰ درجه سانتی گراد حدود ۶ هفته می باشد حشره کامل از قدرت باروری بالائی برخوردار است و ظرف مدت زمانی تا بیش از ۳ ماه قادر است ۵۰۰-۲۰۰۰ تخم بگذارد. با توجه به شرایط آب و هوایی تعداد نسل سرخرطومی در ایران، یک تا سه نسل گزارش شده است.

روشهای شناسایی

لارو های تازه از تخم درآمده آن به رنگ سبز مایل به زرد بوده و دارای سر سیاه رنگی می باشند. لاروهای مسن این حشره نیز دارای سر سیاه رنگی می باشند. با این تفاوت که سبزی رنگ بدن آن ها بیشتر از لارو های جوان است. لارو های سرخرطومی یونجه دارای خط سفید رنگی بر روی پشت خود می باشد که از بالا تا پایین بدن امتداد می یابد، البته خطوط سفید رنگ باریک دیگری از این خط اصلی منشعب می شوند. طول حشره بالغ سرخرطومی یونجه به یک چهارم اینچ معادل ۵-۷ میلی متر میرسد و به رنگ قهوه ای روشن دیده می شود که علت آن وجود کر ؛ ها یا موهای طلایی رنگ تقریباً ضخیم در سرتاسر بدن این حشره است. بر روی حشره کامل سرخرطومی یونجه نوار های تیره رنگ پهنی وجود دارد و در جلوی سر آن یک پوزه مشاهده می شود، در واقع سرخرطومی یونجه دراری قطعات دهانی جونده بوده که این قطعات در انتهای این پوزه قرار دارند.

بخش دوم: دستورالعمل اجرایی کنترل

روش های پایش و ردیابی:

حضور در مزرعه و شناسایی توسط کارشناسان شبکه ی مراقبت

کنترل زراعی و بهداشت گیاهی:

۱. برداشت زود هنگام یونجه درچین اول زمانی که نزدیک گلدهی باشد. این عمل تعداد لاروهایی که هنوز کامل نشده‌اند به علت کمبود مواد غذایی از یک طرف و تابش آفتاب از طرف دیگر از بین خواهندرفت این روش همچنین در کنترل علف های هرز مزرعه نیز نقش چشمگیری را ایفا کند.
۲. در مناطقی که زمستان گذرانی حشره به صورت تخم و حشره کامل است از روش سوزاندن سطحی (با استفاده از شعله افکن) مزرعه استفاده گردد.
۳. در مناطقی که امکان سوزاندن نیست می توان از چرای پائیزه یا زمستانه مزارع یونجه توسط گوسفند استفاده کرد.
۴. یخ آب زمستانه در مناطقی که آب در دسترس کشاورزان بوده و یخبندان وجود داشته‌باشد .
۵. استفاده از ارقام مقاوم .
۶. برداشت چین اول نزدیک به سطح زمین ساقه های یونجه (پائین تر از محل تخم گذاری آفت) در کاهش انبوهی تخم مؤثر است.
۷. انجام دیسک سطحی در اواخر پائیز.

کنترل شیمیایی:

مبارزه شیمیایی به عنوان آخرین روش است و تنها زمانی که دیگر روش ها ی ذکر شده در بالا نتواند جمعیت آفت را به زیر سطح زیان اقتصادی کاهش دهد قابل توصیه است و چون یونجه محل اجتماع حشرات گرده افشان و به خصوص زنبور عسل است واز طرفی سمپاشی می تواند به طغیان شته ها بیانجامد لذا در مبارزه شیمیایی چند نکته قابل توصیه است . هنگامی که میزان خسارت در جوانه های انتهایی یونجه به ۳۰-۵۰ درصد رسید (بسته به ارزش محصول وهزینه مبارزه) باید مبارزه شیمیایی صورت گیرد.

سموم توصیه شده	فرمولاسیون	مصرف در هکتار
فوزالون	EC35%	۲/۵ لیتر
مالاتیون	EC57%	۳ لیتر
فن والریت	EC20%	۱ لیتر

بخش سوم: منابع

- ۱ - خانجانی ، م ، آفات گیاهان زراعی ایران ، چاپ دانشگاه بوعلی سینا ، چاپ اول ، ۱۳۸۳
- ۲-نوربخش،س، فهرست آفات ، بیماری ها و علف های هرز محصولات عمده کشاورزی ، سموم و روشهای توصیه شده جهت کنترل آن ها ، ۱۳۹۵